

T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas : 2017/3177
Karar : 2021/1162
Tarih : 05.10.2021

MAHKEMESİ :Aile Mahkemesi

Taraflar arasındaki "karşılıklı boşanma" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Eskişehir 3. Aile Mahkemesince verilen her iki davanın kabulüne ilişkin karar taraf vekillerinin temyizi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı-karşı davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı-Karşı Davalı İstemi:

Davacı-karşı davalı vekili 13.01.2015 tarihli dava dilekçesinde; tarafların 25.08.2013 tarihinde evlendiklerini, ortak çocuklarının bulunmadığını, davalının müvekkilini çakı bıçağı ile tehdit ettiğini, dengesiz davranışlarda bulunduğunu, aşırı kıskandığını, birlik görevlerini yerine getirmediğini, çevreye "biz boşanacağız" şeklinde söylemlerde bulunduğunu, güven sarsıcı eylemler gerçekleştirdiğini, müvekkilini cinsel obje olarak gördüğünü, taraflar arasında gece yarlarına kadar süren tartışmaların her iki taraf için de ruh ve beden sağlığını bozacak düzeye geldiğini, son olarak müvekkilinin evden kovulduğunu ileri sürerek tarafların boşanmalarına, müvekkili yararına 20.000TL maddi, 20.000TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı-Karşı Davacı İstemi:

Davalı-karşı davacı vekili 26.01.2015 tarihli karşı dava dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, kadın eşin bankacı olduğunu, 2014 yılı Ağustos ayında İstanbul'da katıldığı 30 günlük eğitimden sonra tavır ve davranışlarının değişmeye başladığını, evine ve eşine karşı ilgisizleştiğini, cep telefonunu gizlemeye başladığını, gizli konuşmalar gerçekleştirdiğini, telefondaki verileri silmeye başladığını, tüm bunların aynı bankanın başka şubesinde çalışan Adem Gül isimli şahısla beraberlik yaşamaya başlamasından kaynaklandığını, davacı ile dava dışı şahsın fotoğraf ve yazışmalarının dava dilekçesine ekli olduğunu, davacı eşin sadakat yükümlülüğüne aykırı davrandığı iddiasıyla asıl davanın reddine, karşı boşanma davasının kabulü ile tarafların boşanmalarına, müvekkili yararına 50.000TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararı:

Eskişehir 3. Aile Mahkemesinin 09.07.2015 tarihli ve 2015/23 E., 2015/532 K. sayılı kararı ile; tarafların 25.08.2013 tarihinde evlendiği, kadın eşin 2014 yılı Ağustos ayında İstanbul'da düzenlenen kursa katıldığı, burada aynı banka çalışanı Adem isimli şahısla tanışıp yakınlaşmaya başladığı, cep telefonu ile görüşmeler yaptığı, sevgi içeren mesajlar gönderdiği, bu kişiyle fotoğraflar çektiği, bu nedenle taraflar arasında tartışmalar yaşandığı, buna karşılık erkek eşin de yaşanan tartışmada cadde üzerinde bulunan eşini çekiştirdiği, çantasını yere attığı, "asla benim karım olamayacaksın, seninle asla ilişkiye girmeyeceğim, hamile olsan bile çocuğunu aldırırım" şeklinde mesajlar gönderdiği, boşanmaya neden olan olaylarda

güven sarsıcı davranışları bulunan kadın eşin ağır, erkek eşinse gönderdiği mesajlar ve eşini sokak ortasında çekiştirmesi nedeniyle az kusurlu olduğu gerekçesiyle her iki davanın kabulü ile tarafların boşanmalarına, erkek eş yararına 7.000TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmiştir.

Özel Daire Kararı:

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 23.11.2016 tarihli ve 2015/21619 E., 2016/15122 K. sayılı kararı ile;

"...Hüküm davacı-karşı davalı kadın tarafından; kusur belirlemesi, tazminat taleplerinin reddi ile erkek lehine hükmedilen manevi tazminat yönünden, davalı-karşı davacı erkek tarafından ise manevi tazminatın miktarına yönelik temyiz edilmekle, evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuna uygun sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir yanlılık görülmemesine göre, davalı-karşı davacı erkeğin tüm, davacı-karşı davalı kadının ise aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yersizdir.

Mahkemece, davacı-karşı davalı kadın ağır kusurlu kabul edilerek boşanma kararı verilmiş ise de; Yapılan yargılama ve toplanan delillerden mahkemece taraflara yüklenen ve davalı-karşı davacı erkek tarafından da temyiz sebebi yapılmayan kusurlu davranışlara göre tarafların boşanmaya sebep olan vakialarda eşit kusurlu oldukları anlaşılmaktadır. Gerçekleşen bu duruma göre davacı-karşı davalı kadının ağır kusurlu olduğunun kabulü ile bu hatalı kusur belirlemesine bağlı olarak davalı-karşı davacı erkek lehine manevi tazminata (TMK m.174/2) hükmedilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir,..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

Eskişehir 3. Aile Mahkemesinin 04.04.2017 tarihli ve 2017/92 E, 2017/236 K. sayılı kararı ile bozma öncesi kararda yer alan gerekçenin yanında erkek eşin gönderdiği mesajlar ve eşini sokak ortasında çekiştirmesi şeklindeki eylemleri ile kadın eşin güven sarsıcı davranışları kıyaslandığında, kadın eşin daha ağır kusurlu olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

Direnme kararı yasal süresi içinde davacı-karşı davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; boşanmaya sebep olan olaylarda tarafların eşit kusurlu olup olmadıkları, buradan varılacak sonuca göre davalı-karşı davacı eş yararına manevi tazminat şartlarının oluşup oluşmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

Uyuşmazlığın çözümü bakımından ilgili kanun maddeleri ve kavramların incelenmesinde yarar görülmektedir.

Bilindiği üzere 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) "Evlilik birliğinin sarsılması" başlıklı 166. maddesinin 1 ve 2. fıkraları;

"Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek derecede temelinden sarsılmış olursa, eşlerden her biri boşanma davası açabilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen hâllerde, davacının kusuru daha ağır ise, davalının açılan davaya itiraz hakkı

vardır. Bununla beraber bu itiraz, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise ve evlilik birliğinin devamında davalı ve çocuklar bakımından korunmaya değer bir yarar kalmamışsa boşanmaya karar verilebilir." hükmünü taşımaktadır.

Genel boşanma sebeplerini düzenleyen ve yukarıya alınan madde hükmü, somutlaştırılmamış veya ayrıntıları ile belirtilmemiş olması nedeniyle evlilik birliğinin sarsılıp sarsılmadığı noktasında hâkime çok geniş takdir hakkı tanımıştır. Bu bağlamda evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle boşanma davası açan davacının, davasının kabul edilerek, boşanma kararı elde edebilmesi için iki koşulun gerçekleştiğini kanıtlamış olması gerekir. Bunlardan ilkinde davacı; kendisinden, evlilik birliğinin devamı için gereken "ortak hayatın sürdürülmesi" olgusunun artık beklenmeyecek derecede birliğin temelinden sarsıldığını, ikinci olarak "temelden sarsılmanın" karşı tarafın kusurlu davranışları sonucu gerçekleştiğini ispatlamak zorundadır.

Belirtmek gerekir ki; söz konusu hüküm uyarınca evlilik birliği, eşler arasında ortak hayatı çekilmez duruma sokacak derecede temelinden sarsılmış olduğu takdirde, eşlerden her biri kural olarak boşanma davası açabilir ise de, Yargıtay bu hükmü tam kusurlu eşin dava açamayacağı şeklinde yorumlamaktadır. Çünkü tam kusurlu eşin boşanma davası açması tek taraflı irade ile sistemimize aykırı bir boşanma olgusunu ortaya çıkarır. Boşanmayı elde etmek isteyen kişi karşı tarafın hiçbir eylem ve davranışı söz konusu olmadan, evlilik birliğini, devamı beklenmeyecek derecede temelinden sarsar, sonra da mademki "birlik artık sarsılmıştır" diyerek boşanma doğrultusunda hüküm kurulmasını talep edebilir. Böyle bir düşünce, kimsenin kendi eylemine ve tamamen kendi kusuruna dayanarak bir hak elde edemeyeceği yönündeki temel hukuk ilkesine aykırı düşer (TMK m. 2). Nitekim benzer ilkeye HGK'nın 04.12.2015 tarihli ve 2014/2-594 E., 2015/2795 K. sayılı kararında da değinilmiştir. Bu durumda kusur ilkesine göre genel sebeple (TMK m. 166/1) boşanmaya karar verebilmek için davalının az da olsa kusurlu olması gerekir.

Yargıtay kararlarında boşanma davalarında temyiz incelemesi aşamasının daha sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla; her bir davada verilecek olan boşanma kararı, fer'ileri ve boşanmanın malî sonuçları yönünden yapılacak denetlemeye uygun şekilde, tarafların boşanmaya sebep olan olaylarda gerçekleşen kusurlu davranışları belirtildikten sonra eşlerin kusur durumlarının "kusursuz, az kusurlu, eşit kusurlu, ağır kusurlu veya tam kusurlu eş" şeklinde belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yine Yargıtay, 03.07.1978 tarihli, 5/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararıyla da "kimin daha fazla kusurlu olduğunu tayin hususunda önceden bir ölçü konulamayacağına ve bu hususta bir içtihadı birleştirmeye gidilemeyeceğine" karar vererek her bir boşanma davasında tarafların boşanmaya esas teşkil eden kusur durumlarının kendine özgü ve o evliliğe münhasır olduğunu kabul etmiştir.

Diğer yandan, boşanma, bozucu yenilik doğuran bir karar niteliğinde olup, boşanma kararının kesinleşmesiyle evlilik birliği sona erer. Boşanmanın eşler bakımından kişisel ve malî olmak üzere bir takım sonuçlarının bulunduğu kuşkusuzdur. Maddi ve manevi tazminat talepleri de boşanmanın eşlerle ilgili malî sonuçlarındandır.

TMK'nın "Maddi ve manevi tazminat" başlıklı 174. maddesinde "Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir. Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir." hükmü düzenleme altına alınmıştır. Görülüyor ki hâkim, boşanmaya sebep olan olaylarda kusursuz veya az kusurlu bulunan eş yararına tazminat ödenmesine karar vermek yetkisine sahiptir.

Maddi tazminat, mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu tarafın, kusurlu taraftan talep ettiği tazminattır. Maddi tazminatın ön koşulu, talep edenin boşanma yüzünden mevcut veya beklenen menfaatlerinin zedelenmesi, boşanma ve maddi zarar arasında nedensellik bağının bulunmasıdır. Başka bir sebepten kaynaklı kayıplar maddi tazminat kapsamında yer

alamaz. Mevcut menfaatlerin belirlenmesinde evliliğin taraflara sağladığı yararlar göz önünde bulundurularak tarafın maddi tazminat talebi değerlendirilir. Evliliğin boşanma ile sona ermesi hâlinde taraflar birliğin sağladığı menfaatlerden ileriye dönük olarak faydalanamayacaklardır. Beklenen menfaatler ise evlilik birliği sona ermeseydi kazanılacak olan olası çıkarları ifade eder.

Manevi zarar ise, insan ruhunda kişinin iradesi dışında meydana gelen acı, ızdırap ve elem olarak ifade edilmektedir. Bozulan manevi dengenin yerine gelmesi için kanunun öngördüğü bir telafi şeklidir. 22.06.1966 tarihli, 1966/7 E. ve 1966/7 K. sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında belirtildiği üzere manevi tazminat bir yönüyle de insanlardaki kırgınlık ve kızgınlığı, hatta intikam duygusunu tatmin etme aracıdır. Amacı, olaydan duyulan acı, ızdırap, elem ve kızgınlığı kısmen olsun dindirmek, olayı unutturarak tekrar normal hayata dönüşü sağlamaktır.

Kişilik hakları, bir bütün olarak kişinin maddi ve manevi varlığıyla ilişkili ve bu varlığın geliştirilmesini hedefleyen haklar ve özgürlükler olarak tanımlanır. Bu haklar; kişiliğe bağlı, dokunulamaz, devredilemez ve vazgeçilemez haklardır. Kişilik haklarının mutlak bir hak oluşu, hak sahibine, bu hakka ve hakkın içerdiği değerlere herkesin saygı göstermesini isteme, kişisel değerlerin korunmasını herkesten isteme, yasaların, kamu düzeninin ve genel ahlak ile adabın çizdiği sınırlar içerisinde dilediği gibi kullanma hakkı verir. Kişilik hakkı kavramı; kişiyi var eden, kişiliğini serbestçe geliştirmesini sağlayan, diğer kişilerden farklılığını temin eden bütün değerler üzerindeki haktır. Yaşam, vücut bütünlüğü, özgürlükler, şeref ve haysiyet, özel yaşam, isim, resim gibi kişisel varlıklar üzerindeki haklar kişilik hakkını ifade eder. Bu varlıklara yönelen saldırılar ise kişilik hakkının ihlali sonucunu doğururlar. Kişilik haklarının korunmasına ilişkin temel düzenleme TMK'nın 23, 24 ve 25. maddelerinde yer almakta; Türk Borçlar Kanunu'nun 58. maddesi ile bu düzenlemeler tamamlanmaktadır. Ancak bu genel korumanın dışında bazı kişisel değerleri koruyan özel hükümler de bulunmakta olup, TMK'nın 174/2. maddesi bu hükümlerden biridir.

Yapılan açıklamalar ışığında somut olaya gelince; tarafların 25.08.2013 tarihinde evlendikleri, ortak çocuklarının bulunmadığı, kadının 2014 yılı Ağustos ayında çalıştığı banka tarafından düzenlenen kursa katıldığı, burada aynı banka çalışanlarından Adem Gül isimli şahısla tanıştığı, kurs süresince bu şahıs ile normal arkadaşlığın ötesinde yakınlaştıkları, kurs sonrasında tarafların yoğun olarak telefonla görüşüp mesajlaştıkları, görüşmelerinin devam ettiği, tarafların mesaj içeriklerinin karşılıklı olarak aşk barındırdığı, tüm bunların dosyada mevcut görüntü, fotoğraf ve telefon kayıtları ile sabit olduğu, yaşanan bu olay nedeniyle taraflar arasında tartışma yaşandığı, tartışma anında erkeğin eşini çekiştirdiği, çantasını yere attığı, eşine "asla benim karım olmayacaksın, seninle asla ilişkiye girmeyeceğim, hamile olsan bile çocuğunu aldırırım" şeklinde mesaj gönderdiği ve müşterek konuttan ayrıldığı anlaşılmaktadır.

Gerçekleşen bu kusurlu davranışlar karşılaştırıldığında tarafların kusurlarının birbirine denk olduğundan bahisle, eşit kusurlu sayılamayacakları, boşanmaya sebep olan olaylarda güven sarsıcı davranışları nedeniyle kadının ağır, erkeğin ise az kusurlu olduğu hususu tartışmasızdır.

Hâl böyle olunca yerel mahkemece tespit edilen kusur belirlemesi ve buna bağlı olarak erkek eş yararına manevi tazminat ödenmesine ilişkin verilen direnme kararı yerindedir.

Ne var ki, davacı-karşı davalı vekilinin hükmedilen tazminat miktarına ilişkin temyiz itirazları Özel Dairece incelenmediğinden, bu konu hakkında gerekli inceleme yapılmak üzere dosya Özel Daireye gönderilmelidir.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Direnme uygun bulunduğundan, davacı-karşı davalı vekilinin tazminatın miktarına yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın YARGITAY 2. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE,

Ancak karar düzeltme yolunun açık olması sebebiyle öncelikle mahkemesince Hukuk Genel Kurulu kararının taraflara tebliği ile karar düzeltme yoluna başvurulması hâlinde dosyanın Hukuk Genel Kuruluna, başvurulmaması hâlinde ise mahkemesince doğrudan Yargıtay 2. Hukuk Dairesine Gönderilmesine,

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440. maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 05.10.2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.